

Promoting competitiveness and growth in the context of the Lisbon Strategy and «Europe 2020»

Насърчаването конкурентоспособността и растежа в контекста на Лисабонската стратегия и стратегията «Европа 2020»

Atanaska Teneva¹
Атанаска Тенева¹

Annotation: The purpose of this paper is to identify specific key to Promoting competitiveness and growth in the context of the Lisbon Strategy and «Europe 2020» in Bulgaria.

Key words: Structural Funds, Europe 2020, Lisbon Strategy, Operational Programme, Administrative Capacity, Competitiveness

Европейската нормативна уредба определя Националната стратегическа референтна рамка (НСРР) за водещия документ, на база на който България договаря усвояването на средствата от европейските Структурни и Кохезионни фондове за периода 2007-2013 година. НСРР отразява и стратегическите насоки на Общността за създаване на повече и по-добри работни места и превръщане на Европа в по-привлекателно място за работа и живот. НСРР е в изпълнение и на Лисабонската стратегия, както и на нейната актуализирана версия и стратегията „Европа 2020“.

Визията на Националната стратегическа референтна рамка е през 2015 г. България да стане динамична и конкурентоспособна страна-членка на ЕС, с високи качество на живот, доходи и социална чувствителност. За постигането на тази дългосрочна цел, България работи за повишаване на конкурентоспособността на икономиката си и за осигуряване на по-високи доходи, заетост, квалификация и социална интеграция.

Следователно, изпълнението на Националната стратегическа референтна рамка чрез оперативните програми е в пряка връзка с насърчаването конкурентоспособността и растежа в контекста на Лисабонската стратегия и стратегията „Европа 2020“. Това предполага един интегриран подход за растеж, като очертава ключовите сфери на дейност, които, с финансовата подкрепа на европейските фондове, ще дадат значителен принос за сближаване на българската икономика с тези на останалите европейски страни.

Насърчаването конкурентоспособността и растежа в контекста на Лисабонската стратегия и стратегията „Европа 2020“ обхваща следните 4 стратегически приоритета на НСРР:

1. Приоритет „Подобряване на базисната инфраструктура“

Разглежда инфраструктурата като основен фактор за привличане на инвестиции и създаване на нови работни места, за повишаване на конкурентоспособността на икономиката като цяло. Към този приоритет основно отношение имат Оперативните програми „Транспорт“ и „Регионално развитие“.

2. Приоритет „Повишаване на качеството на човешкия капитал с акцент върху заетостта“. Според този приоритет се предвиждат инвестиции за развитие на човешките ресурси както в публичния, така и в частния сектор. Този приоритет е основно изпълняван от Оперативна програма Развитие на човешките ресурси. В тази връзка могат да бъдат отбелязани следните приноси за постигане на целите на Лисабонската стратегия и “Европа 2020”:

- повишаване на заетостта;
- намаляване на броя на бедните и социално изключените;
- стремеж за намаляване на преждевременно напусналите образователната система;
- повишаване на професионалната квалификация;
- повишаване на дела на младите хора със завършено висше образование;
- подкрепа на секторите с най-висок потенциал за растеж и разкриване на нови работни места.

3. Приоритет „Насърчаване на предприемачеството, благоприятната бизнес среда и доброто управление“. Този приоритет е в отговор на необходимостта от допълнителна подкрепа за развитие на предприемачеството. Той се изпълнява основно от Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013“. Могат да бъдат идентифицирани следните съответствия между тази оперативна програма и европейски и национални политики в сферата на насърчаване на растежа и конкурентоспособността:

- заложените в Лисабонска стратегия потребности от:

А. Инвестиции в развойна и изследователска дейност, увеличаване на иновациите;

Б. Създаване на благоприятна среда за

¹ Atanaska Teneva, Ph.D., University of Food Technology

стартиращи фирми и развитие на иновативен бизнес;

В. Икономически реформи за работещ Общ пазар.

В тази връзка разглежданата оперативна програма е доминиращият (на практика почти единствен) източник за финансиране на националната политика за развитие и е основен инструмент за провеждане на активна икономическа политика за повишаване на конкурентоспособността на предприятията.

Целите на основните направления при изпълнението на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013” са:

- Насърчаване на развойната дейност и внедряването на иновации в предприятията;

- Защита на индустриалната собственост на българските предприятия и изследователски организации;

- Развитие на благоприятна про-иновационна среда в подкрепа на бизнеса;

- Модернизация на технологиите и управлението в МСП;

- Осигуряване на по-достъпни и качествени консултантски и информационни услуги за бизнеса.

- Намаляване на енергоемкостта и разнообразяване на енергийните източници;

- Укрепване на производствения капацитет и достъпа до пазари чрез използване на предимствата на бизнес кооперирането;

- Облекчаване на условията за (не)банково кредитиране на предприятията;

- Осигуряване на финансиране за високорискови инвестиции;

- Повишаване обема и икономическия ефект от привлечените инвестиции;

- Осигуряване на актуална и качествена информация за външните пазари.

4. Приоритет „Подкрепа за балансирано териториално развитие“. Този приоритет е насочен към осигуряване на балансиран растеж във всички райони на страната. Основни оперативни програми, които го изпълняват са „Регионално развитие” и „Околна среда”.

Разбира се направените връзки между приоритети на НСРР и Оперативни програми са само условни и показват основното влияние, което някои програми имат върху даден приоритет. Трябва ясно да се подчертае, че съществува необходимост всяка една Оперативна програма да способства за постигане на всеки един от приоритетите (макар и в различна степен).

Въз основа на всичко споменато дотук можем да изведем следните направления на развитие на политики по стимулиране на растежа и конкурентоспособността в контекста на Лисабонската стратегия и „Европа 2020”:

1. Необходимо е да се стимулира развитието на човешкия капитал посредством различни програми за обучение и квалификация на следните целеви групи:

- ученици, при които се развива професионалното обучение и квалификация и се

мотивира бъдещата им работа в определени приоритетни сектори на националното стопанство, включително и посредством стипендии;

- студенти, при които трябва да се създаде възможност от една страна да се повиши качеството на обучението посредством постоянна актуализация на университетската инфраструктура и повишаване на мотивацията на академичния състав, от друга да се интензифицира връзката предприятия – университети, а от трета да се мотивират студентите;

- работещи в предприятия, при които основното трябва да е непрекъснато повишаване на квалификацията съобразно с промените в науката и техниката;

- безработни, на които да бъде дадена нова квалификация съобразно актуалните нужди на пазара на труда.

За да бъде успешна тази политика, трябва да се гарантира финансирането на множество програми, насочени към широк спектър от бенефициенти, всяка от които финансирана с малки средства.

2. Подпомагане на предприятията при повишаване на организационния им капитал посредством:

- стимулиране на научните изследвания и иновациите с цел създаване на нови продукти, процеси и технологии;

- повишаване на качеството на процесите посредством внедряване на международно признатите стандарти на качество;

- стимулиране на предприятията да създават собствени търговски марки, патенти и др. авторски права;

- стимулиране на интензификация на взаимодействията на предприятията с университетите и научно-изследователските центрове;

- създаване на технологични паркове и др.

ЛИТЕРАТУРА

1. Националната стратегическа референтна рамка, Програмен период 2007–2013 г.

2. Общ процедурен наръчник за управление на структурните фондове и Кохезионния фонд в България

3. Оперативна програма Административен капацитет 2007-2013, Октомври 2009

4. Оперативна програма Транспорт 2007-2013, Септември 2007

5. Оперативна програма Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013, Септември 2007

6. Оперативна програма „Техническа помощ” 2007-2013, Септември 2007

7. Оперативна програма Човешки ресурси 2007-2013, Септември 2007

8. Оперативна програма Околна среда 2007-2013, Септември 2007

9. Оперативна програма Регионално развитие 2007-2013, Септември 2007

10. Ангелов, К., Сравнителен анализ на политиките на Република България и Чешката Република във връзка със стимулиране на научните изследвания в университетите, Свищов, 2010